

Руськівська гімназія
Великолучківської сільської ради
Мукачівського району Закарпатської області

Критерії оцінювання навчальних досягнень з предмету

«Пізнаємо природу» (5-6 класи)

Визначальними в оцінюванні рівня навчальних досягнень учнів з природознавства є особистісні результати пізнавальної діяльності, в яких відображаються загально предметні компетентності, набуті учнями в процесі навчання.

За відмінностями між обсягом і глибиною досягнутих результатів, ступенем самостійності у виконанні завдань, здатністю використовувати знання у нових ситуаціях виокремлено рівні навчальних досягнень учнів, що оцінюються за 12-бальною шкалою. Кожний наступний рівень вбирає в себе вимоги до попереднього, а також додає нові характеристики.

При оцінюванні рівня навчальних досягнень з предмету «Пізнаємо природу» враховується:

- засвоєння на рівні вимог навчальної програми знань про об'єкти і процеси, що відбуваються в природі, сформованість понять про системи живої і неживої природи;
- правильність, науковість, логічність і доказовість викладу матеріалу, повнота розкриття понять і закономірностей, точність вживання природознавчої термінології;
- сформованість експериментальних умінь, необхідних для виконання практичних робіт, передбачених навчальною програмою;
- здатність учнів застосовувати набуті знання на практиці, ступінь самостійності відповіді
- сформованість елементарних умінь і навичок до спостережень, опису, експерименту, робота з додатковими джерелами, роботи в малій групі співробітництва.

Відповідно до ступеня оволодіння знаннями і способами діяльності виокремлюються чотири рівні навчальних досягнень учнів: **початковий, середній, достатній, високий.**

Критерії оцінювання рівня засвоєння теоретичного матеріалу

Рівні навчальних досягнень	Бали	Характеристика навчальних досягнень учня (учениці)
Початковий	1	Учень (учениця) з допомогою вчителя може розпізнати і назвати окремі тіла природи і явищ, має уявлення про предмет, який вивчає. Відповідає на запитання, що потребують простої відповіді "так" чи "ні."
	2	Учень (учениця) з допомогою вчителя і користуючись підручником або робочим зошитом може знайти необхідні визначення наукових понять.
	3	Учень(учениця) з допомогою вчителя або підручника наводить приклади окремих явищ природи, фрагментарно описує їх, спостерігає за дослідами, що їх виконують інші учні.
Середній	4	Учень (учениця) з допомогою вчителя, підручника або робочого зошита відтворює незначну частину навчального матеріалу; дає визначення окремих понять, фрагментарно характеризує явища природи; частково здійснює фенологічні спостереження, виконує прості досліди без опису їх результату.
	5	Учень (учениця) з допомогою вчителя відтворює значну частину навчального матеріалу на рівні тексту підручника; дає визначення окремих понять, не пояснюючи їх; здійснює фенологічні спостереження, результати окремих із них заносить до щоденника спостережень, з допомогою вчителя проводить прості досліди, намагається їх пояснити.
	6	Учень (учениця) самостійно відтворює частину навчального матеріалу на рівні тексту підручника; з допомогою вчителя відповідає на окремі запитання; характеризує явища природи, у відповідях допускає помилки; здійснює фенологічні спостереження, частково робить записи їх результатів в щоденнику спостережень, з допомогою інших учнів виконує досліди, але дати їх пояснення не може.
Достатній	7	Учень (учениця) самостійно відтворює більшу частину навчального матеріалу; відповідає на окремі запитання; наводить власні приклади, розкриває властивості тіл природи, допускаючи у відповідях неточності; здійснює фенологічні спостереження, робить неповні записи в щоденнику спостережень, з допомогою вчителя проводить досліди, пояснює з окремими неточностями їх суть.
	8	Учень (учениця) самостійно відтворює навчальний матеріал; відповідає на поставлені у підручнику чи вчителем на уроці запитання, порівнює явища та тіла живої та неживої природи, встановлює відмінності між ними; здійснює фенологічні спостереження, виконує досліди, пояснює їх суть.

Рівні навчальних досягнень	Бали	Характеристика навчальних досягнень учня (учениці)
	9	Учень (учениця) демонструє достатнє засвоєння навчального матеріалу, відповідає на запитання; розв'язує стандартні пізнавальні вправи; здійснює фенологічні спостереження і робить повні записи в щоденнику спостережень, проводить досліди в школі та вдома, пояснює їх результати.
Високий	10	Учень (учениця) вільно, усвідомлено відтворює матеріал, встановлюючи зв'язки з раніше вивченим; вільно відповідає на запитання; аналізує і розкриває суть явищ природи, узагальнює, систематизує знання на основі вивчених закономірностей та понять; регулярно здійснює фенологічні спостереження і робить записи в щоденнику спостережень, проводить досліди, обґрунтовано пояснює їх результати.
	11	Учень (учениця) логічно і повно розкриває вивчений програмовий матеріал; аналізує і розкриває взаємозв'язки між живою і неживою природою на основі загальних закономірностей та зображає їх схематично; усвідомлює значення охорони навколишнього середовища; ретельно виконує фенологічні спостереження, робить записи з малюнками, графіками, проводить досліди, зіставляє їх результати.
	12	Учень (учениця) виявляє міцні й системні знання програмового матеріалу; виконує фенологічні спостереження, робить обґрунтовані записи, проводить експерименти, обробляє їх результати.

Усна характеристика природного об'єкта чи явища

Бали	Характеристика навчальних досягнень учня (учениці)
1	Учень розрізняє окремі природні явища чи об'єкти.
2	Учень за допомогою вчителя відтворює окремі факти на елементарному рівні, розрізняє один або кілька запропонованих об'єктів.
3	Учень дає нечіткі характеристики об'єктів чи явищ; за допомогою вчителя може дати їх часткову характеристику.
4	Учень частково відтворює текст підручника, дає нечітке визначення основних понять і термінів за допомогою вчителя.
5	Учень відтворює частину навчального матеріалу без розкриття причинно-наслідкових зав'язків, описує об'єкти чи явища за типовим планом.
6	Учень відтворює значну частину вивченого матеріалу у відповідності з його викладом у підручнику.

Бали	Характеристика навчальних досягнень учня (учениці)
7	Учень уміє вести спостереження за навколишнім середовищем.
8	Учень застосовує здобуті знання на практиці, уміє наводити приклади взаємодії людини і природи.
9	Учень на достатньому рівні володіє навчальним матеріалом, може застосовувати його для виконання практичних робіт пояснює причинно-наслідкові зв'язки у природі й господарстві.
10	Учень дає розгорнуту відповідь, відбирає необхідні знання; вільно застосовує більшість природничих понять і може їх класифікувати.
11	Учень має високу ступінь самостійності відповіді. Правильність і науковість у викладення матеріалу, повнота розкриття понять і закономірностей, точність уживання природничих термінів.
12	Учень має високу ступінь сформованості інтелектуальних, загальноосвітніх, специфічних умінь. Учень досконало володіє і використовує додаткові матеріали. Відповідь логічна та послідовна присутня доказовість у викладенні матеріалу.

Оцінювання практичних робіт

Бали	Характеристика навчальних досягнень учня (учениці)
1	Учень записав тему, мету практичної роботи, прилади і обладнання, але практичну роботу не виконав.
2	Учень приступив до виконання роботи, але не зумів її виконати і оформити результати.
3	Робота виконана з дотриманням правил безпеки, але не оформлені результати роботи.
4	Виконано досліди з дотриманням правил безпеки, але оформлення роботи здійснено з помилками, висновок відсутній.
5	Практична робота виконана, проведено оформлення роботи, але в оформленні допущені помилки, не зроблені висновки.
6	Робота виконана відповідно до інструктажу, оформлена, зроблені висновки з помилками, не проведений аналіз результатів дослідження.
7	Практична робота виконана відповідно до інструктажу, правильно оформлена, зроблені вірні висновки, але без аналізів результатів роботи.
8	Практична робота виконана відповідно до інструктажу, правильно оформлена, зроблені вірні висновки, але аналіз результатів неповний.
9	Практична робота виконана відповідно до інструктажу, правильно оформлена, зроблені висновки без акцентування на значенні цих знань в життєвих ситуаціях.
10	Практична робота виконана самостійно з дотриманням всіх правил техніки безпеки. Глибокі знання з теми використані в практичній діяльності, зроблені вірні висновки.

Бали	Характеристика навчальних досягнень учня (учениці)
11	Практична робота виконана самостійно з дотриманням всіх правил з техніки безпеки, висновки зроблено аргументовано, проведений аналіз отриманих результатів.
12	Практична робота виконана самостійно з дотриманням всіх правил техніки безпеки, усвідомлено використані міцні знання з теми для оформлення результатів проведеної роботи, проведено аналіз результатів дослідження.

Критерії оцінювання контрольної роботи

Рівні навчальних досягнень	Бали	Критерії оцінювання навчальних досягнень учнів
Початковий	1-3	Опрацьовані лише завдання початкового рівня. Відповіді на завдання середнього рівня неправильні; відповіді на творчі завдання відсутні
Середній	4-6	Опрацьовані всі завдання початкового та середнього рівня; відповіді на встановлення відповідностей, послідовностей можуть містити значну незначну кількість помилок; відповіді на творчі завдання відсутні або містять значну кількість неточностей.
Достатній	7-9	Опрацьовані всі завдання початкового, середнього та достатнього рівня; відповіді на встановлення відповідностей, послідовностей наведені в цілому правильні, відповіді на творчі завдання можуть допускати несуттєві помилки.
Високий	10-12	Всі завдання контрольної роботи опрацьовані глибоко й ґрунтовно; містять змістовні відповіді на творчі теоретичні питання.

Робота на контурній карті

Бали	Характеристика навчальних досягнень учня (учениці)
1	Не використовуються кольорові олівці. Правильно позначено 0% об'єктів заданих вчителем.
2	У легенді карти не пояснено всі вибрані умовні позначення. Не використовуються кольорові олівці. Правильно позначено 10% об'єктів заданих вчителем. Контурна карта оформлена неакуратно.
3	У легенді карти не пояснено всі вибрані умовні позначення. Не використовуються кольорові олівці. Правильно позначено 20% об'єктів заданих вчителем. Контурна карта оформлена неакуратно і неякісно.
4	У легенді карти не пояснено всі вибрані умовні позначення. Не використовуються кольорові олівці. Правильно позначено 30% об'єктів заданих вчителем. Контурна карта оформлена неакуратно і неякісно.

Бали	Характеристика навчальних досягнень учня (учениці)
5	У легенді карти не пояснено всі вибрані умовні позначення. Використовуються кольорові олівці. Правильно позначено 40% об'єктів заданих вчителем. Контурна карта оформлена неакуратно і неякісно.
6	У легенді карти не пояснено всі вибрані умовні позначення. Не використовуються кольорові олівці. Правильно позначено 50% об'єктів заданих вчителем. Контурна карта оформлена неакуратно і неякісно.
7	Контурна карта підписана, відповідно до змісту виконаної роботи. У легенді карти пояснено всі вибрані умовні позначення. Використовуються кольорові олівці. Правильно позначено 60% об'єктів заданих вчителем. Контурна карта оформлена неакуратно і неякісно.
8	У легенді карти пояснено всі вибрані умовні позначення. Використовуються кольорові олівці. Правильно позначено 70% об'єктів заданих вчителем. Контурна карта оформлена акуратно і якісно.
9	У легенді карти пояснено всі вибрані умовні позначення. Використовуються кольорові олівці. Правильно позначено 80% об'єктів заданих вчителем. Контурна карта оформлена акуратно і якісно з невеликими зауваженнями.
10	У легенді карти пояснено всі вибрані умовні позначення. Використовуються кольорові олівці. Правильно позначено 95% об'єктів заданих вчителем. Контурна карта оформлена акуратно і якісно.
11	У легенді карти пояснено всі вибрані умовні позначення. Використовуються кольорові олівці. Правильно позначено 98% об'єктів заданих вчителем. Контурна карта оформлена акуратно і якісно.
12	Контурна карта підписана, відповідно до змісту виконаної роботи. У легенді карти пояснено всі вибрані умовні позначення. Використовуються кольорові олівці. Правильно позначено 100% об'єктів заданих вчителем. Контурна карта оформлена акуратно і якісно.

Критерії оцінювання навчального проєкту

Бали	Характеристика навчальних досягнень учня (учениці)
1	Учень (учениця) ознайомлений з проєктною діяльністю; робота реферативного характеру без визначення мети й завдань проєкту, а також без висновків за його результатами взята з інтернет ресурсів; учень(учениця) презентує роботу лише з допомогою вчителя; робота неестетично оформлена.
2	Учень (учениця) розкриває деякі поняття із вибраної теми проєкту; робота взята з інтернет ресурсів; учень(учениця) потребує допомоги вчителя при поясненні зображень; матеріали записані граматичними і орфографічними помилками.
3	Учень (учениця) пояснює фрагментарні уявлення з теми проєкту і може відтворити окремі його частини; в роботі не визначена мета і завдання проєкту, відсутні висновки; учень (учениця) допомогою учителя

Бали	Характеристика навчальних досягнень учня (учениці)
	демонструє найпростіші поняття.
4	Учень (учениця) знає окремі факти, що стосуються проектної роботи; наводить під керівництвом вчителя прості приклади на підтвердження певної позиції; демонструє неповне розуміння теми.
5	Учень (учениця) з допомогою вчителя відтворює окремі частини проєкту, дає визначення основних понять; робота не містить наочних матеріалів, які б допомогли зрозуміти зміст проєкту.
6	Учень (учениця) відтворює матеріал з допомогою вчителя; поданий матеріал не зацікавлює інших учнів, нелогічно пов'язаний; учень(учениця) описує окремі власні спостереження.
7	Учень (учениця) самостійно відтворює значну частину проектної роботи, з допомогою вчителя пояснює перебіг явищ чи процесів; вміє порівнювати та наводити приклади; разом з учителем формулює висновки за результатами дослідження.
8	Учень (учениця) самостійно відтворює фактичний і теоретичний матеріал проектної роботи; рекомендована вчителем інформація не охоплює всі головні факти і найважливіші поняття.
9	Учень (учениця) виявляє розуміння основоположних теорій і фактів; наочні матеріали доповнюють зміст проєкту і відображають специфіку теми; з допомогою вчителя наводить приклади та робить висновки.
10	Учень (учениця) володіє навчальним матеріалом і застосовує знання у презентації, вміє аналізувати, узагальнювати й систематизувати надану інформацію, робити висновки; логічно і послідовно висвітлений матеріал обраної теми проєкту; робота належно оформлена.
11	Учень (учениця) володіє засвоєними знаннями і використовує їх у презентації, встановлює зв'язки між явищами; самостійно знаходить і використовує інформацію згідно з поставленим завданням; демонструє викладення матеріалу в правильній послідовності та хронологічному порядку.
12	Учень (учениця) має системні знання з предмета, аргументовано використовує їх у проектній роботі; аналізує додаткову інформацію; демонструє повне розуміння матеріалу; презентація завершена, логічно та послідовно розміщений матеріал; робить обґрунтовані висновки з проведеного експерименту; самостійно аналізує та вносить пропозиції щодо наявної проблеми.

Критерії оцінювання групової роботи учнів

Рівні навчальних досягнень	Бали	Характеристика навчальних досягнень учня (учениці)
----------------------------	------	--

Початковий	1-3	Учень (учениця) спостерігає за процесом планування роботи групи, розподілу доручень та за самою роботою групи; іноді виконує навчальне завдання за допомогою товаришів та висловлює власну думку. Не бере участі в прийнятті групового рішення
Середній	4-6	Учень (учениця) спостерігає за процесом планування роботи групи, розподілом доручень, прийняттям групового рішення та інколи бере у ньому участь; періодично висловлює власну думку, хоч і не зовсім вдало обґрунтовує її аргументами; часто погоджується із думкою товаришів; здійснює спроби (часто невдалі) звернутися за допомогою до членів групи; не завжди уважно слухає товаришів
Достатній	7-9	Учень (учениця); намагається у більшості випадків брати участь у процесі планування роботи групи, розподілі доручень, прийнятті групового рішення, часто звертається за допомогою до товаришів. Виявляє здатність до партнерської співпраці, здійснює спроби навчати товаришів; періодично бере участь в оцінюванні роботи однокласників. Вміє знаходити вихід із конфліктної ситуації
Високий	10-12	Учень (учениця) бере активну участь у процесі планування й виконання завдання у групах, розподілі доручень, прийнятті групового рішення, полілозі або діалозі; у разі потреби звертається за допомогою до товаришів, надає підтримку іншим членам групи, заохочує їх до роботи; завжди використовує етикетні формули під час співпраці у групах; уміє слухати товариша, не перебиває його під час спілкування, бере участь в оцінюванні роботи однокласників, об'єктивно їх оцінює, доповідає класу про результати групової роботи; чітко формулює і аргументує висновки